

Örökségünk védelme és jövője 8.

Az egri vár régészeti feltárásának 100 éve – 1925–2025

tudományos konferencia

Dobó István Vármúzeum

2026. február 25–26.

DR. FELD ISTVÁN

1976-ban szerzett történész-régész diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Előbb az Országos Műemléki Felügyelőség, majd a Budapesti Történeti Múzeum régésze. 1995-től 2017-ig a Miskolci Egyetem, majd az ELTE Bölcsészettudományi Kara docense, tanszékvezetője. 1996-ban szerzett kandidátusi címet, 2011-ben habilitált, 2018 óta címzetes egyetemi tanár. Számos középkor- és kora újkoros vár, kastély és templom régészeti kutatásának vezetője. Fő kutatási területe a középkori és kora újkoros világi építészet és anyagi kultúra. Az általa 1989-ben kezdeményezett mátrafüredi konferencia nem csupán a Castrum Bene nevet viselő közép-európai vártörténeti rendezvény-sorozatot alapozta meg, de ennek hatására jött létre a hasonló nevű magyarországi várkutató egyesület is, melynek évekig elnöke és Castrum című folyóiratának szerkesztője volt.

KOZÁK KÁROLY (1920–1989) RÉGÉSZ, A MAGYAR KÖZÉPKOR ÉS KORAI ÚJKOR KUTATÓJA

Az előadás az egri vár régészeti kutatását mindeddig a leghosszabb ideig, három évtizedig irányító szakember pályafutásának vázlatos áttekintésére vállalkozik. Kozák Károly (a kortársaihoz képest évtizednyi késéssel induló) szakmai karrierjének színtere mindvégig az egykori Országos Műemléki Felügyelőség volt, tevékenysége azonban az ország egész területére kiterjedt. Bár kezdetben alapvetően várkutatónak számított, azonban e vonatkozásban az egri vár mellett (melyről közel 30 közleménye jelent meg) csak Sümeg 1957 és 1963 között általa végzett közel teljes körű feltárása említendő meg, olyan kisebb ásatások, megfigyelések mellett, mint amilyenekre Szigligeten és a győri Püspökvárban volt lehetősége. Ekkor számos tanulmánya látott napvilágot az anyagi kultúra tárgykörében is. Érdeklődése azonban már korán az egyházi építészet felé fordult, s később egyre inkább ez állt kutatói munkássága előterében. Nagyszámú falusi templom és olyan egyedülálló emlékek mellett, mint a kiszombori rotunda és Tarnaszentmária egyháza, kiemelendők a szekszárdi és a pécsváradai bencés apátságokban végzett ásatásai, s természetesen a középkori egri székesegyház kutatása a mellette elterülő temetővel és korai településsel. Számos elméletet dolgozott ki az Árpád-kori egyházi építészetéről – így az első székesegyházak és prépostságok alaprajzi rendszeréről, az egyenes szentélyzáródás korhatározó jelentőségéről, a premontrei épülettípusról és a lovagrendek szerepéről –, de ezek kevésbé állták ki az idők próbáját. S bár összefoglaló igényű, monografikus feldolgozást csak kis számban találunk gazdag szakirodalmi munkásságában, kutatói tevékenysége nem csak Eger vonatkozásában bír meghatározó jelentőséggel.